

Özet: YİKOB'ların maden ruhsatlarından tahsil ettiği işyeri açma izni harcının dağıtım esasları hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/32217
Konu : YİKOB Tarafından Tahsil Edilen
İşyeri Açma İzni Harçları

07/02/2020

..... YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) tarihli ve sayılı yazınız.

b) Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının 19/11/2019 tarihli ve E.4263 sayılı yazısı.

İlgi (a) yazı ile 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7 nci maddesi uyarınca düzenlenen işyeri ruhsatlarından İdareniz tarafından tahsil edilen harçlarla ilgili, tahsil edilen işyeri açma izni harcının %50'sinin genel bütçe ya da İdareniz bütçesinden hangisine gelir olarak kaydedileceği; geriye kalan %50'lik kısmın, büyükşehir belediyesi hesabı ya da ruhsatın bulunduğu ilgili ilçe belediyesi hesabından hangisine aktarılacağı; ayrıca ruhsat verilen alanın birkaç ilçe sınırları içerisinde kalması durumunda söz konusu harç miktarının aktarımının ne şekilde yapılacağı hususlarında tereddüde düşüldüğünden Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 2709 sayılı Anayasamızın 73 üncü maddesi “ ...

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

...” hükmünü,

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7 nci maddesinin dokuzuncu fıkrası “(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/3 md.) Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatları il özel idareleri veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı tarafından verilir. (Ek cümle:14/2/2019-7164/8 md.) Maden ruhsat sahaslarında, maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki geçici tesisler dışındaki faaliyetler ve/veya tesisler için Bakanlığın izni olmaksızın hiçbir surette işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenemez. Bu ruhsatların verilmesi sırasında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümlerine göre belediyelerin tahsil ettiği işyeri açma izni harcı büyükşehir belediyesi olan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, büyükşehir belediyesi olmayan illerde il özel idaresi tarafından tahsil edilir. Bu bedelin % 50'si ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına aktarılır. Bu alanların belediyelerin mücavir alanı içerisinde kalması durumunda tahsil edilen harcın % 50'si ilgili belediyenin hesabına aktarılır.” hükmünü,

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3 üncü maddesi “(7) 3213 sayılı Kanuna göre maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin yetki ve görevler, il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde valiliklerce yürütülür.

(8) İl özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde;

a) 3213 sayılı Kanuna göre verilen maden ruhsatları için il özel idareleri ve köylere hizmet götürme birliklerine verilen Devlet hakkı, I (a) grubu madenler için alınan harçlar ile aynı Kanuna göre valiliklerce yapılan I (a) grubu maden ihalelerinden elde edilen gelirler,

b) 5686 sayılı Kanuna göre verilen idare payına ilişkin gelirler ve harçlar ile aynı Kanun gereğince valiliklerce yapılan ihalelerden elde edilen gelirler,

c) 3213 ve 5686 sayılı kanunlar gereğince valilik ve kaymakamlıklarca uygulanan idari para cezaları,

ç) 3213 ve 5686 sayılı kanunlar gereğince yapılan ihaleler nedeniyle alınan teminatlardan elde edilen gelirler,
genel bütçeye gelir kaydedilir.

Özet: YİKOB'ların maden ruhsatlarından tahsil ettiği işyeri açma izni harcının dağıtım esasları hakkında.

(9) Bu maddenin sekizinci fıkrası kapsamında elde edileceği tahmin edilen gelirler esas alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek konulur. Bu ödenekler öncelikle madenin veya jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının bulunduğu yere en yakın yerleşim yerlerinin altyapı ve mahalli müşterek ihtiyaçlarında kullanılmak üzere İçişleri Bakanlığı bütçesine aktarılır. Aktarılan bu ödenekler Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları aracılığı ile kullanılır." hükmünü,

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 81 inci maddesi "Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması "İşyeri Açma İzni Harcına" tabidir." hükmünü,

Mükerrer 97 nci maddesi "a) Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır. (3)(4)

Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanunun uygulandığı şehirde Büyük Şehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir.

Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.(5)

b) (Değişik: 26/5/2004-5177/33 md.) Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde faaliyet gösteren maden işletmelerince, 3213 sayılı Maden Kanununun 14 üncü maddesinde yer alan paylara ilaveten yıllık satış tutarının % 0,2'si nispetinde belediye payı ayrılır.

Bu pay, Devlet hakkının Hazineye ödenmesi sırasında ruhsat sahibi tarafından ilgili belediyeye ödenir." hükmünü,

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23 üncü maddesi "Büyükşehir belediyesinin gelirleri şunlardır:

...
c) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin % 20'si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, % 30'u nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe (...) (1) belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan % 50'si. (1)

d) Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçları.

e) 7 nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri.

f) 7 nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve ilk kademe

belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50'sinden sonra kalacak %50'si.

g) Hizmetlerin büyükşehir belediyesi tarafından yapılması şartıyla 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda belirtilen oran ve esaslara göre alınacak yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları.

h) Kira, faiz ve ceza gelirleri.

i) Kamu idare ve müesseselerinin yardımları.

j) Bağlı kuruluşların kesin hesaplarındaki gelirleri ile giderleri arasında oluşan fazlalık sonucu aktarılacak gelirler.

k) Büyükşehir belediyesi iktisadî teşebbüslerinin safi hasılâtından büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek oranda alınan hisseler.

l) Büyükşehir belediyesinin taşınır ve taşınmaz mal gelirleri.

m) Yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler.

n) Şartlı ve şartsız bağışlar.

o) Diğer gelirler.

..." hükmünü,

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 273 üncü maddesi "(3) Başkanlığın gelirleri şunlardır:

a) İçişleri Bakanlığı bütçesinden yapılacak Hazine yardımları,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetleri için aktardıkları tutarlar,

c) Bağış ve yardımlar,

Özet: YİKOB'ların maden ruhsatlarından tahsil ettiği işyeri açma izni harcının dağıtım esasları hakkında.

ç) Diğer gelirler.” hükmünü amirdir.

Diğer taraftan Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının ilgi (b)'de kayıtlı yazısında özetle “6360 sayılı Kanun’un 3 üncü maddesinde işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin görevlerin il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde valiliklerce yürütüleceği, diğer taraftan 2464 sayılı Kanuna göre tahsil edilen harç gelirlerinin genel bütçeye kaydedilmesi veya belediyelere aktarılması hususunda bir düzenlemeye yer verilmediği belirtilerek konuya ilişkin hukuki bir boşluk bulunduğu ve söz konusu hukuki boşluğun yasal düzenleme yapılarak giderilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda 3213 sayılı Kanununun 7 nci maddesindeki hükümlerin kıyasen dikkate alınması suretiyle, il özel idarelerin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde söz konusu harcın % 50'sinin ilgili belediyelere aktarılmasına ve kalan %50'lik kısmının ise genel bütçeye gelir kaydedilmesine imkan verecek bir yasal düzenleme yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte 7164 sayılı Kanunla 3213 sayılı Maden Kanununun 7 nci maddesinde yapılan değişiklik ile 2464 sayılı Kanuna göre tahsil edilen işyeri açma izni harcının büyükşehir belediyesi olan illerde YİKOB tarafından tahsil edileceği düzenlenmiştir. Ancak yapılan düzenlemede de YİKOB tarafından tahsil edilen gelirlerin genel bütçeye kaydedilmesi veya belediyelere aktarılması hususunda bir hükme yer verilmediği görülmektedir.” denilmiş ve sorunun çözümüyle ilgili yasal düzenleme yapılmaya kadar uygulamanın bahsi geçen düzenleme önerisindeki esaslar çerçevesinde yönlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ve görüş kapsamında; vergi, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanuni uygulamalar olduğu, bunları tahsil edecek ve bunları bütçesine gelir kaydedecek idarelerin kanunlarda açıkça sayılması gerektiği, bu bakımdan YİKOB'lar tarafından tahsil edilecek işyeri açma izni harcının YİKOB bütçesine gelir kaydedileceğine dair 3152 sayılı Kanun, 2464 sayılı Kanun, 6360 sayılı Kanun, 3213 sayılı Kanun veya 1 sayılı CBK'da açık hüküm bulunmadığından sorunun çözümüyle ilgili yasal düzenleme yapılmaya kadar İdareniz tarafından tahsil edilecek işyeri açma izni harcının %50'sinin 6360 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi uyarınca genel bütçeye aktarılmasının uygun olacağı,

Diğer taraftan, geriye kalan %50'lik belediye payının büyükşehir belediyesine aktarılacağına dair 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23 üncü maddesinde, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 97 nci maddesinde veya 3213 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinde bir hüküm bulunmadığından bu payın 3213 sayılı Kanun'un 7 nci maddesi uyarınca maden sahasının bulunduğu ilçe belediyesine aktarılmasının uygun olacağı,

Öte yandan, maden ruhsat sahasının birden çok ilçe sınırları içerisinde bulunması halinde yapılacak pay dağıtımıyla ilgili mezkûr kanunlarda açık bir hüküm bulunmama ile birlikte özellikle büyükşehir belediyesince tahsil edilen ve ilçe belediyelerine dağıtım yapılan benzer paylar ile genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesinde nüfus kriterinin esas alınması nedeniyle İdareniz tarafından tahsil edilecek payların birden çok ilçeye dağıtımında ruhsat sahası içinde kalan ilçe belediyelerine nüfusları ile orantılı olacak şekilde dağıtım yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür